

1-2
09

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΕΝΩΣΗ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

<http://mspv.primarymusic.gr/mspv/>

7° & 8° ΤΕΥΧΟΣ

Παρουσιάσεις
εκπαιδευτικού
υλικού
και διδακτικής
μεθοδολογίας

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΕ ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Η συμβολή του
εκπαιδευτικού υλικού
στην εκπαιδευτική
έρευνα και πράξη

ISSN 1790-773X

ΜΑΡΙΑ ΑΡΓΥΡΙΟΥ

Παίζουμε παροιμίες με τους μήνες της Άνοιξης;

Ο λαός μας συνήθιζε να φτιάχνει παροιμίες για κάθε μήνα, προσπαθώντας να αποδώσει τα χαρακτηριστικά του καθενός σ' αυτές. Οι παροιμίες αναφέρονταν κυρίως στα καιρικά φαινόμενα του μήνα, στις γεωργικές εργασίες με τις οποίες ασχολούνταν οι άνθρωποι εκείνη την περίοδο αλλά και στην ανθοφορία της φύσης.

Μεθοδολογία διδακτικής προσέγγισης με λόγο, ρυθμό και κίνηση

Στόχοι

Η συμμετοχή των παιδιών σε σύνολα με ηχηρές κινήσεις, μικρά κρουστά όργανα, λόγο και κίνηση:

- αυξάνει την ικανότητά τους για συγκέντρωση και υπευθυνότητα.
- βοηθά τα παιδιά να εργαστούν ομαδικά.
- βοηθά τα παιδιά να αυτενεργήσουν με το ρυθμό.
- ενισχύει τη δημιουργική έκφραση.

Διαθεματικοί στόχοι

- Γλώσσα: απομνημονεύουμε ονόματα, φτιάχνουμε προτάσεις, ρωτάμε και απαντάμε.
- Μαθηματικά: εξασκούμεστε σε ρυθμικά μοτίβα.
- Μελέτη Περιβάλλοντος: Η σημασία και η χρήση του νερού.

Διάρκεια: 15' - 20'

Διδακτική προσέγγιση

- Σε κύκλο, συζητάμε για τον κάθε μήνα ξεχωριστά και για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του. Προσπαθούμε να είμαστε, όσο το δυνατόν γίνεται, περισσότερο παραστατικοί και περιγραφικοί, μεταφέροντας μέσα στην τάξη το ανοιξιάτικο κλίμα.

Μαρία Αργυρίου

Εκπαιδευτικός ΠΕ16
Υπ.Διδ.Τμήμα Μουσικών Σπουδών
Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Η Μαρία Αργυρίου υπηρετεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως μουσικός. Παράλληλα είναι πτυχιούχος της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ) με ειδίκευση στον Ελληνικό Πολιτισμό και κάτοχος ΜΑ στις Σπουδές στην Εκπαίδευση της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του ΕΑΠ. Είναι υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Από το 2004-2010 ήταν αποσπασμένη στη θέση της υπευθύνου Αγωγής Υγείας ΠΕ Πειραιά με έντονη δραστηριότητα στο χώρο των Καινοτόμων Δράσεων. Είναι Πρόεδρος της Ένωσης Εκπαιδευτικών Μουσικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΕΕΜΑΠΕ). Έχει την ευθύνη και την επιμέλεια των παιδαγωγικών εκδόσεων της ΕΕΜΑΠΕ καθώς και περιοδικών εκδόσεων προγραμμάτων τοπικής και εθνικής εμβέλειας για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό και τη υγεία. Συμμετέχει σε συνέδρια και συμπόσια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και σε ερευνητικά προγράμματα παρουσιάζοντας ποικίλο συγγραφικό έργο. Είναι επικεφαλής της συγγραφικής ομάδας του διδακτικού πακέτου για τη Μουσική στις τάξεις Α' και Β' Δημοτικού (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – ΟΕΔΒ, 2009).

- Απαγγέλλουμε κάθε μία παροιμία, εξηγώντας τι εννοεί. Λέμε στα παιδιά πόσο σημαντική είναι η βροχή για τους γεωργούς (κατ' επέκταση μπορούμε να μιλήσουμε και για το νερό, τη σπατάλη και τη σημασία του).
- Απαγγέλλουμε κάθε παροιμία, αυτοσχεδιάζοντας ρυθμικά. Την λέμε αρκετές φορές μέχρι να αποκτήσουμε τον ίδιο ρυθμό στο λόγο μας.
- Έχουμε κατασκευάσει πλαστικοποιημένες καρτέλες στις οποίες αναγράφονται οι παροιμίες ξεχωριστά με ευανάγνωστη γραμματοσειρά.

<p><i>Καλώς τονε τον Μάρτη, το χρυσομάρτη!</i></p> <p><i>Όξω Κουτσοφλέβαρε, να 'ρθει ο Μάρτης με χαρά και με λούλουδα πολλά!</i></p> <p><i>Ο Μάρτης ο πεντάγνωμος, επτά φορές εχιόνισε και πάλι το μετάνιωσε που δεν εξαναχιόνισε.</i></p>	<p><i>Του Απρίλη η βροχή, κάθε κόμπος και φλουρί!</i></p> <p><i>Αν βρέξει ο Απρίλης δώδεκα κι ο Μάης μια και φίνα²⁵, αξίζει το ελαφόπουλο μ'όλη την ελαφίνα!</i></p> <p><i>Απρίλης με τα λούλουδα και Μάης με τα ρόδα.</i></p>
--	---

- Επαναλαμβάνουμε κάθε παροιμία με τα παιδιά, φτιάχνοντας ρυθμικά μοτίβα τα οποία χτυπάμε με παλαμάκια.

Του Απρίλη η βροχή ↓ (ΠΑΛΑΜΑΚΙ) ΠΑΥΣΗ ↓ (ΠΑΛΑΜΑΚΙ) ΠΑΥΣΗ
Κάθε κόμπος και φλουρί! ↓ (ΠΑΛΑΜΑΚΙ) ΠΑΥΣΗ ↓ (ΠΑΛΑΜΑΚΙ) ΠΑΥΣΗ

Στη συνέχεια, σκορπιζόμαστε στο χώρο και «τραγουδάμε» ρυθμικά τις παροιμίες.

- Όταν έχουμε αποφασίσει το ρυθμό που θα δώσουμε στην παροιμία μας, βρίσκουμε τρόπους να τις «παίζουμε» με ηχηρές κινήσεις στο σώμα μας. Διαλέγουμε να μάθουμε πρώτα μια παροιμία για κάθε μήνα και, στη συνέχεια, βρίσκουμε τις ηχηρές κινήσεις που θα την ντύσουμε μουσικά.

Στη δραστηριότητα αυτή θα μας βοηθήσει ένα χειροτύμπανο, πάνω στο οποίο με τον αντίχειρα ή με το μεσαίο δάκτυλο αλλά και με μπαγκέτα, θα χτυπάμε χαρακτηριστικά το ρυθμικό μοτίβο που έχουμε επιλέξει (↓ ΠΑΥΣΗ ↓ ΠΑΥΣΗ).

²⁵ Φίνα: ψιλή βροχή που έχει διάρκεια

- Χωρίζουμε τα παιδιά σε δύο ομάδες. Μια ομάδα για τον Μάρτη και μια για τον Απρίλη. Τα παιδιά επιλέγουν τις παροιμίες ή την παροιμία που τους αρέσει περισσότερο και προετοιμάζουμε ένα ρυθμικό διάλογο μεταξύ τους καθώς η μια ομάδα ρωτά και η άλλη απαντά, π.χ:

Α΄ ΟΜΑΔΑ: Ποιος είναι, ποιος είναι ο μήνας ο καλός;

Β΄ ΟΜΑΔΑ: Καλώς τονε τον Μάρτη, το χρυσομάρτη!

Β΄ ΟΜΑΔΑ: Ποιος είναι, ποιος είναι ο μήνας ο καλός;

Α΄ ΟΜΑΔΑ: Του Απρίλη η βροχή

Κάθε κόμπος και φλουρί!

- Στη συνέχεια, προκαλούμε τα παιδιά να βρουν κι άλλα ονόματα για τους μήνες. Η δική μας παρέμβαση θα τα βοηθήσει να μάθουν κάποια καινούργια:

Θέλετε να μάθουμε τα ονόματα του Μάρτη και του Απρίλη;

Ας δούμε πως χαρακτηρίζει τον Μάρτη και τον Απρίλη ο λαός μας,

μέσα από την ελληνική παράδοση:

Μάρτης

- *Ανοιξιάτης*, γιατί φέρνει την Άνοιξη και τα χελιδόνια.
- *Χρυσομάρτης*, γιατί οι μέρες μεγαλώνουν και ο ήλιος γίνεται πιο λαμπερός..
- *Φυτευτής*, γιατί φυτεύουμε πολλά ανοιξιάτικα λουλούδια.
- *Πεντάγνωμος*, καθώς εύκολα μπορεί να αλλάξει γνώμη και μια να κάνει κρύο τσουχτερό, μια να έχει λαμπερή ζεστασιά.

Απρίλης

- *Βροχερός*, οι βροχές του είναι ευεργετικές και ωφέλιμες για τα αμπέλια.
- *Ανθόμηνας*, γιατί οι γεωργοί σπέρνουν βαμβάκι, καλαμπόκι, φυτεύουν λάχανα, καπνό, κ.ά.
- *Λαμπαδιάρης*, καθώς αυτό το μήνα γιορτάζουμε το Πάσχα.

- *Κερασάρης*, γιατί σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας
- πρωτοβγαίνουν τα κεράσια.
- *Αγιωργίτης*, από τη μεγάλη γιορτή του Αγίου Γεωργίου.

Εξακτεινόμενες δραστηριότητες:

Με τα ονόματα που χαρακτηρίζουν τους μήνες, μπορούμε να παίξουμε ρυθμικά παιχνίδια. Με τη βοήθεια του power point παρουσιάζουμε πίνακες Ελλήνων και ξένων ζωγράφων.

Μουσική

Μπορούμε να κλείσουμε τις δραστηριότητές μας, ακούγοντας, τραγουδώντας και χορεύοντας τα *Μανουσάκια* (παραδοσιακό δημοτικό τραγούδι), με τη Μαρίζα Κωχ.

Βιβλιογραφία

- Αντζουλάτου-Ρετσιλά, Ε., Δάφνη, Ε. & Δάφνη, Ν. (1983). *Βάγια, Βάγια των βαγιών*. Αθήνα: Οι φίλοι του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης.
- Κυριακίδου - Νέστορος, Α. (1982). *Οι δώδεκα μήνες και τα λαογραφικά*. Αθήνα: Εκδ. Παγκόσμια Σύγχρονη παιδεία - Μαλλιάρης.
- Λουκάτος, Δ. (1978). *Νεοελληνικοί παραμύθιοι*. Αθήνα: Ερμής.
- Λουκάτος, Δ. (1952). *Κεφαλλονίτικα γνωμικά*. Αθήνα.
- Λουκάτος, Δ. (1988). *Πασχαλινά και της Άνοιξης*. Αθήνα: Φιλιππότης.
- Πολίτης, Ν.Γ. (1900). *Παροιμίες*. τομ.Β'. Αθήνα
- Τσοτάκου - Καρβέλη, Α. (1986). *Λαογραφικό ημερολόγιο - Οι δώδεκα μήνες και τα έθιμά τους*. Αθήνα: Πατάκης.

ΜΟΥΣΙΚΗ
ΣΕ ΠΡΩΤΗ
ΒΑΘΜΙΔΑ

ISSN 1790-773X